

HEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben, vidéken:
1 óra 2 K | 1 óra 2⁵⁰ K
1 évre 24 K | 1 évre 3⁵⁰ K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon: 208.

Felelős szerkesztő: Hajós József.

Mozgalom az olaj és zsirhiány megszüntetésére.

Írta: Krolopp Hugó O. M. G. E. titkár, országgyűlési képviselő.

A kenőanyagok elégtelenségét elsősorban az ipar és mezőgazdaság, továbbá a vasut hajózás és egyéb szállító vállalatok érzik meg keservesen, az étkezési olaj, a vaj, zsír és szappanhányát pedig hazánk egész lakossága sínyli. A háború megtanított tűrni és így beletörődünk az említett elsőrendű szükségletek elégtelen kielégítésébe is, mintha ez nem is lehetne másképp, holott e bajon aránylag rövid időn belül oly győrekenesen segíthetünk mi magunk önerőnkkel, minden kormánysegítség, vagy más támogatás nélkül, úgy hogy bővebben volnánk a ma csak elégtelen mennyiségben rendelkezésre álló anyagoknak. Ehhez nem kellene más, mint az, hogy gazdáink az eddiginél nagyobb mértékben felelősek az olajos növények termesztését, mely termelési ág a háború alatt ismét oly jóvédelmező lett, mint volt 50 évvel ezelőtt.

Ha gazdáink az egész országban összesen csak 325 ezer magyar holdon természetesen olajos növényeket, (repét, maglent, mákot, napraforgót, mustárt, gomborkát, tököt stb.) csak az olajos növényeknek magára maximált árakon jóval szép jövedelmre lennének szert, hanem állataik számára értékes erőlakmányt is biztosítanak, mivel az olajpótlásból egy részt a termelő szerződésileg biztosítva visszakap. Az olajos növények termesztése azonban nemcsak a gazdát juttatná szép hozamhoz, hanem megszüntetné országsszerte az olajhiányt is, sőt mivel olajiparunk az u. n. olajkeményítési eljárással margarint is tud előállítani, lenne művajunk, műzsírunk is bőven, melyet a hadifoglyok és a munkások táplálásánál jól lehetne felhasználni. Természetesen lenne szappanunk is, ami a zsirossabbá válható táplálkozásunkon kívül is hozzájárulna közegészségügyi állapotaink javulásához. De ez még nem minden: olajjal és olajtermékekkel elláthatnók az ezekben szintén nagyon szűkölködő Ausztriát is, természetesen egyéb iparikkal elleneben; sőt a vámtől földre is szállíthatnánk olajból és olajtermékekből évente vagy 100 millió korona értékűt és ezzel megjavíthatnók valutatkat is. Végül pedig teljesen kiépülne olajiparunk is, mely már a háború alatt is nagy fellendülést mutat.

Ime ily előnyöket hoznának saját magunkra és az egész országra a gazdák, ha az olajmagtermelésbe nagyobb arányokban belemennének. Ezt annál könnyebben megtehetnék, mert a részükről nem jelentene áldozatot: az olajos növények ezidőszereint nem csak a legnagyobb jövedelmet adó gazdasági növényeink közé tartoznak, de a gazdáknak ahhoz, hogy termesztésükre átterjen, különös befektetésre, vagy berendezésre, természetesen munkaerőre vagy különleges szakmunkásokra nincs szüksége, viszont bármikor áldozatok nélkül abba is hagyhatja ismét az olajos magvak termesztését. Különösen az ősi repere áll ez, ennek termesztését karolhatnák fel még legkönnyebben a gazdáink, mert a repce nem kíván több munkaerőt, mint a kálászosaink, de másrészt a repce neki való talajon — emilyen hazánkban van elég — ugyanannyit terem mint ezek, csak hogy a repce 120 koronára van maximálva, mely ár jövőre feltétlenül még nagyobb lesz. De ettől eltekintve, sok gazdát már a múlt évben az vitte rá a repcetermesztésre, hogy a bevezetett repcemennyiség 30 százalékanak megfelelő repcepótlását határon kívül kellene pótolni. A legközelebb kibocsátandó új kormányrendeletben a pótlásjárdandóság 30 százalékról 40 százalékra emeltek fel, ezenfelül pedig a gazdák a bevezetett olajos mennyiség értéke egy százalékanak értékű az Olaj és Zsiripari Központtól az eddig tervezett kormányintézkedés szerint ingyen fognak világítási anyagokat (petroleum, gyertya, méces) kapni, ami a mai óriási világítóanyaghiány mellett kell, hogy budítólag hasson az olajosmagvak termesztésére.

Országos előny és érdek tehát, hogy az olajmagvak termesztését hazánkban minél rövidebb idő alatt minél nagyobb fellendülés érje. Hogy egy országos baj: az olaj és zsirhiány a jövő év folyamán végleg megszünjön, ez ime ezidőszereint már csak a gazdákon múlik. Ennek felismerése vitte az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet arra, hogy kebelében olajmagtermesztő osztályt létesítsen, mely a gazdákat a termelési ág fontosságára felhívja, őket az olajosmagvak termesztésének megnyerje, a szerződésükönél, az értékesítésnél, a repcepótlásca-

kiutalásnál a gazda érdekeit megvédi, a termelőnek a netán szükséges vetőmagot idejében leszállíttassa, őt termelési útmutatással ellátja stb. Noha ez az osztály csak május hó közepén küldte szét gazdáinak az első felhívást a repcetermesztésre, már június hó elejéig elég szép haldzattal jelentkeztek a gazdák és érdekes jelenség, hogy azok jelentkeztek elsősorban majdnem mind nagyobb területtel, kik a múlt évben már a repcetermesztésbe belemertek. De a jelentkezés még nem elég, mert kívánatos volna, ha az idén ősszel legalább 15 ezer magyar hold vetetnék be háposzta, — kivételesen repareppével. Hogy e terület meg legyen és hogy az O. M. G. E. idejében gondoskodhassék a vetőmagról, szerfelett kívánatos lenne, ha a repce termesztésére vállalkozó gazdák az O. M. G. E. olajmagtermesztő osztályánál (Budapest IX., Üllői-ut 25. sz.) mielőbb jelentkezzenek és ha a gazdasági egyesületek és vármegyei gazdasági felügyelők az O. M. G. E.-t ebbeli működésében támogatnák.

HÍREK.

— Örökség egyházi célra. A minap elhalt a Major utcában özy. Dobrovics Józsefné szülő Gál Anna. Minthogy gyermekei nem voltak, vagyontáka jelentős részét az özyi család örökölte. A Jezus Szíve templom kapta a Major utca 19. sz. a. házat a kerület együtt. Ezt a házat a múlt szombaton magán árverésen Liszits István vette meg 26 ezer 800 koronáért. A törvény értelmében az árverés után 8 napig utóajánlatot lehet tenni. Ez a határidő július 7-én vasárnap délen jár le. Özy. Dobrovics Józsefné a felsővárosi plebánia egy buraftódot hagyott örökségül.

— Az országoshírű, tőzeg-„tepertő“ kudarca. A lefoglalt csempész „élelmiszer“ re, a városi boltban a közellátási bizottság által árusított tepertőre lapunk is — teljesen jóhiszeműleg — felhívta a közönség figyelmét. Állítottuk, hogy az „emberi táplálkozásra kiválóan alkalmas.“ Epen azért becsületbeli kötelességünk kijelenteni, hogy jóhiszeműleg tévedtünk. A közönség joggal felháborodik annak az országos hírre vergődött, de rendes emberi táplálásra alig alkalmas törtörtének a vásárlásakor. Többen hozták már szerkesztőségünkbe az általunk is dicsért, — de sajnos csak most tapasztaltuk, hogy tévesen dicsért — „emberi táplál-

lálékot“, melyet mint panaszolják: „még a malacok sem akarják elfogyasztani.“ Állítottuk: szappant sem tudtak belőle főzni.

Most már nem mint emberi táplálékot ajánljuk, hanem próbálják meg a gazdák, talán bevált az a hirdetés „táplálék“ — műtrágyának. Nem vagyunk ebben szakértők, azért csak talán-t állítunk. Egyébként majd kiittunk idővel. Az a viharezert, agyonpréselt, tőzegszert tepertő „eláll“ még tőlje is, ha a junostit jól kiállította és télen majd a tőzegszert tepertő jó lesz talán — középnyelőknek, csak orr kell majd hozzá. . . . A közellátási bizottság megtartatná saját használatára, hiszen a szakértői megállapítás szerint 10 százaléknál zsirossálgatnának annak a disznótőzegnek, — no és mint ilyen: „emberi táplálkozásra alkalmas.“ Elvezze csak a közellátási bizottság, ha a tőzeg-tepertő megjelölése után is tápláléknak minősíti. . .

— A közegészségügyi bizottság tegnap délután ülést tartott. Újabb állást foglalt a hetedik gyógyszerfelállítás ellen. Foglalkozott még a bizottság a spanyol betegséggel, mely az egész kontinensen járványosan lépett fel. Különleges intézkedés megtételét nem tartotta szükségesnek, tekintettel a járvány enyhe lefolyása eseteire.

— Rendőrség a piacon. Kovács A. Sándor tb. tanácsos, mint a közellátási bizottság elnöke előterjesztést tett a polgármesternek, hogy a piaci rend fenntartására rendőrséget állítson a piacra. Az eset előzménye, hogy a legutóbbi napokban a közeli uradalmakból és bolgárkertészekből kocsiszámra hoztak be zöldségműveket a piacra. A kocsisok a közönséggel valóssággal megostromolták a zúrtavart a vásárlók legnagyobb része arra használta fel, hogy fizetés nélkül elűnjék. Hogy tehát a piaci árúskat el ne riasszák, hasonló esetekben szükség van a rendőrség közbenlépésére. A közönséget pedig saját érdekében is figyelmeztetjük, hogy türelmetlenül viselkedésével ne ijessze el az elarusítókat a piacról, mert akkor tényleg nem lesz árú a piacon s hiába volna a közönség bódé fellátását is tervbe vette, hogy a zöldségárakat biztosítsa. Az emberek árúadója van, az megvétele felajánlhatja azt a városnak.

— Fejbe rugta a 16 Fuszek Pál 16 éves nagyveleji földmivest. Elevevesélyes sérülésével a Szent György kórházba szállították.

— A csákvári Vöröskereszt ünnepély haterzer korona fiztat nyereséget eredményezett. Sok hőkatonára nyert ebből sebete költést, sok szegény és hadjárva gyereket ruhát és segélyt.

Megindult a légi posta közlekedés Budapest és Bécs között — 2 óra és 3 perc alatt ért Bécsbe. Csütörtökön délelőtt indult el Budapeston a mátyásföldi repülőtérről az első repülőgép a Bécs és Budapest közötti repülő-posta szolgálatában. A gép leveleket és táviratokat vitt magával és a szerencse kedvezésével körülbelül másfél óra alatt kellett megérkeznie a légi postajárat bécsi kikötőjébe, Alpernbe. Innen az osztrák posta automobilja viszi be a leveleket és táviratokat Bécsbe, ahol a küldeményeket nyomban széthordják. Így tehát a Budapesten délelőtt kilenc óráig pilafodott postai küldemények a déli órákban már a bécsi címzetek kezében lehetnek. A postajárat egyelőre a katonaság kezében van és a gépeket, valamint a pilóákat a hadügyminiszter engedte át. Már a napokban megindul a bécs — budapest — bukaresi, illetve odesszai légi postajárat, amely magyar városok közül még Aradot is fogja érinteni.

Hívatlan vendég. Marschall Anna Palotai-utca 2. sz. alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy tegnap délután a lakás nyitva lévő utcái ablakán ismeretlen tettes bemászott a szobába. Az ágyról a tolvaj női kalapot, esernyőt és keztyűt elloporolt. A rendőrség keresi a tettest.

Vizsgálat a királyné rágalmazói ellen. Bécsi parlamenti körökben ma hirté jart, hogy Seidler miniszterelnök tegnap kijelentéseinek folyamánaként székessköri vizsgálatot indítottak. Anak a kaphatolása céljából, hogy kik az értelmi szerzői és terjesztői az utóbbi napokban a királyi párról, főként pedig a királynéről forgalomba hozott kóssa hivesztelésnek. Anyit már sikerült megállapítani, hogy tervszerű akcióról van szó. A német képviselő a parlament legközelebbi ülésén szóba hozzzák ezt az ügyet és felvilágosított követelmény a kormánytól, hogy amennyiben sikerülni fog a rémhírek értelmi szerzői és terjesztői kipuhatolni, minő bntetésre kerülnek.

Köszorumegváltás. Boldogult Schneiter Nándor ravatalára szánt köszorumegváltás címén dr. Eisenbarth Károly 30 koronát adott a jótékony nőegylet céljaira.

Adomány. Sz. M. a Vöröskereszt javára lapunk utján 4 koronát adott.

Köszönetnyilvánítás. Fogadják mindazok, kik forrón szeretettel férjem, illetve édesanyjaim elhunytá alkalmával ért mély fájdalomukat enyhítették azaz, hogy temetésén megjelentek, vagy részvétüket bármilyen módon nyilvánították. Kegyesek voltak, ószinte és hálás köszönetünket. — Szabadbattyán, 1918. júli 4. Özv. Kokaly Józsefné és gyermekei.

Köhögés ellen kitérően bevált báziszer. A Störk-pasztilla Egy doboz ára 1.50 korona. Kapható: Szüts Róbert Károly királyi téri gyógyszerüzében. — Tévelyhény adandó szerekhez tévelyhény miatt a tévelyeket tessék magukkal hozni.

Hadikölesönt jegyezni hazafias kötelesség!

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.

68402—1918 közél. szám.

Hatósági hirdmény.

Tudomásulvétel és mihezartás végett közhírre-teszem hogy a 2490/1918 M. E. számú rendelet 4 §-ának 2-ik bekezdése szerint a termelő még a cséplés befejezése, illetve az átvevő bizottsággal való leszámolás előtt, egész évi házi és gazdasági szükségletei terhére, saját felelőssége az átvevő bizottság közebe jötte nélkül is felhasználhatja azt a termény mennyiséget, a mely őt a 2650/1918 számú rendelet értelmében az elszámolás megojósága házi és gazdasági szükséglet címén megilleti. A vetőmag címén felhasználható mennyiséget a bevetett terület nagysága irányadó.

A termelő az előzetesen felhasználni kívánt mennyiségről terményenkint részletesen pontos jegyzéket vezetni s azt az előszámlolás megojósához az átvevő bizottságnak bemutatni tartozik, mely a felhasznált mennyiség jóhiszeműségét megvizsgálja a termelőnek egész övre visszahagyható mennyiségből tevónásba hozza és mennyiben visszaállást észlel, gondoskodik a kihágási eljárás megindításáról.

Továbbá felhívom azon termelőket, akik az 1918 évi terményelvet kezirővel (hadaróval) vagy állati erővel (nyomtatással) csépelelték, hogy a cséplés megkezdését a rekv. ügyosztálynál (Zichy ház II. emelet 1. ajtó) haladéktalanul jelentseék be annál is inkább, mert termésmérésmentyűk a bevetett terület és a szomszéd gazdaságok cséplési eredmények alapul vételével vett átlagtermés alapján fog kiszámitatni s a mennyibben a termelőnek cséplési adatai ezen a területen, az az a területen kizámitott termésmérésmentyűk alapján megállapított területmennyiségből a termelő részére megállapított felesleg tekintet nélkül arra, mi marad a termelőnek házi és gazdasági szükséglet címén vissza, elfog vetetni.

Székesfehérvár 1918 évi július 2. Dr. Kerekes Lajos sk. polgármester i.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.

7246/918. szám.

Hatósági hirdmény.

Tudomásulvétel és mihezartás végett özlöm az 1918. évi termésmérésmentyűk alapján megállapított területmennyiségből a termelő részére megállapított felesleg tekintet nélkül arra, mi marad a termelőnek házi és gazdasági szükséglet címén vissza, elfog vetetni.

Székesfehérvár 1918 évi július 2. Dr. Kerekes Lajos sk. polgármester i.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.

7246/918. szám.

Hatósági hirdmény.

Tudomásulvétel és mihezartás végett özlöm az 1918. évi termésmérésmentyűk alapján megállapított területmennyiségből a termelő részére megállapított felesleg tekintet nélkül arra, mi marad a termelőnek házi és gazdasági szükséglet címén vissza, elfog vetetni.

Székesfehérvár 1918 évi július 2. Dr. Kerekes Lajos sk. polgármester i.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.

7246/918. szám.

Hatósági hirdmény.

Tudomásulvétel és mihezartás végett özlöm az 1918. évi termésmérésmentyűk alapján megállapított területmennyiségből a termelő részére megállapított felesleg tekintet nélkül arra, mi marad a termelőnek házi és gazdasági szükséglet címén vissza, elfog vetetni.

Székesfehérvár 1918 évi július 2. Dr. Kerekes Lajos sk. polgármester i.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.

7246/918. szám.

Hatósági hirdmény.

Tudomásulvétel és mihezartás végett özlöm az 1918. évi termésmérésmentyűk alapján megállapított területmennyiségből a termelő részére megállapított felesleg tekintet nélkül arra, mi marad a termelőnek házi és gazdasági szükséglet címén vissza, elfog vetetni.

Székesfehérvár 1918 évi július 2. Dr. Kerekes Lajos sk. polgármester i.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.

7246/918. szám.

Hatósági hirdmény.

Tudomásulvétel és mihezartás végett özlöm az 1918. évi termésmérésmentyűk alapján megállapított területmennyiségből a termelő részére megállapított felesleg tekintet nélkül arra, mi marad a termelőnek házi és gazdasági szükséglet címén vissza, elfog vetetni.

Székesfehérvár 1918 évi július 2. Dr. Kerekes Lajos sk. polgármester i.

ből származó buza, rozs, kétészeres, árpa, zab és köles feleslegüket legkésőbb 1918. október 1-ig a H. T. részvénytársaság Horváth Szlavonországban az ottani országos ellátási rt. illetékes bizományának megvételeire felajánlják és leszállítják, vagy leszállításra bejelentik, illetve a kiknek természetesen az átvevő bizottság a fentebb említett határidőig megállapítja, ezen buzáért a 704/918 M. E. számú rendelkezésben a buzára megállapított legmagasabb áron felül métermázsánként 15 K, a rozsért, kétszeresért, árpáért, zabért és kölesért pedig az ezen terményre az említett rendelkezésben megállapított legmagasabb áron felül métermázsánként 10 K ártöbblet van igényük. 2. §. A ki tengeri ter mésből a kiadandó rendeletek szerint közhasznúsági célokra beszoiglatni köteles millió segoeket a megállapított határidő alatt tényleg beszoiglatja, annak a beszoiglatott fajtengerőért a 264/918. M. E. számú rendelkezésben a fajten gerre megállapított legmagasabb áron felül métermázsánként 15 K, a közönséges és kevert ten gerterít pedig az ezen termé nyekre az említett rendelkezésben megállapított legmagasabb áron felül métermázsánként 10 K. ártöbblet van igénye. 3. §. Azoknak a kik 1918. évi termésméskükből akár megvételeire tör tént felajánlás, akár hatósági igénybevetel alapján buzá, rozsot, kétszeresest és árpát a H. T. rt. illetékes bizományosa által kijelölt vasut, vagy hajó állomásra illetőleg a malomba az alábbi határidőig tényleg leszállítanak, az 1 §-ban meghatározott ártöbbleten felül még külön szállítási praemiumra van igényük. Ez a szállítási praemium: az 1918. évi július 15-ig bezárológ leszállított termények után q-ként 15 K, az 1918. június 20-ig bezárológ leszállított termények után métermázsánként 10 K, az 1916. aug. 5-ig bezárológ leszállított termények után q-ként 5 K, ez arendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatály kiterjed a Magyar Szent Korona Országainak egész területére.

Budapest, 1918. jún. hó 15.

Dr. Wekerle Sándor s. k. m. kir. miniszterelnök.

Cséplést vállal

egyezés szerint uradalomba ujonnan kijavított gözpekével, ugyszintén kisebb csépléseket gazdáknál helyben motor gépekkel.

Ugyanitt ujonnan kijavított motor és gözcséplők eladó.

FEJES BERTALAN
gépgyára. Székesfehérvár, Deák Ferenc-utca 17.

Önkéntes árverési hirdmény.

Alulírott a tulajdonos megbizásából a székesfehérvári 8702. sz. tkvi betétben A 2-sor, 3950. hrszám alatti, a Lajtos dűlőben levő 2 hold 626 □-ól területű buzaföldet a f. évi július hó 14-én (vasárnap) délelőtt 9 órakor tartandó önkéntes árverésen a leg többet ígérőnek el fogom adni.

Az árverés feltételére nézve irodámban (Nádor-u. Koronafi ház) bővebb felvilágosítás nyerhető.

Székesfehérvárott, 1918. évi július hó 5-én.

Dr. Molnár János, ügyvéd.

APRÓHÍRDETESEK.

Apróhirdetésekért 10 szölg 1.50 kor., azonfelül minden szövért 10 fillér fizetendő.

Egy főzőnő ajánlközik szakkés nőnek vagy gazdaasszonynak helyben vagy vidékre, 13 éves leányával. Ösz u. 4.

Egy pár férfi 41-es kivágot u lapköp eladó. Megtekinthető a Ker. fogyasztási Szűrtözegekben.

Kereskedőség raktározni vagy gazdasági alkalmazást azonnai belépésre keres. Cim a kiadóhivatásban.

Egy jégsekreény eladó Gárgyár utca 27. szám alatt.

Egy magyar esetleg németaku kisasszony egy 16. éves leánykához vidékre kerestetik. Jellege: Jó ellátás és fizetés a kiadoba.

Az Advia gőzmosodába bejárá leányok 70 korona havi fizetéssel felvétetnek és egy mindenesfju 40 korona fizetéssel. Lakatos u. 10.

Német vízista jánáros áron eladó Külsőbudaí-uton Simonovisnál.

Jókarban levő kerékpár és egy pár csizma eladó. Almássytelep, Irmalak.

Major-utca 19. számú néh. Dobrovics Józsefné szül. Gaál Anna tulajdonát képezett házra az utóajánlat határideje f. évi július hó 7 én délben lejár. Utóajánlat tevők ajánlatukat fenti időponigt ür. Molnár János ügyvéd irodában megtehetik.

Egy anyasertés 5 malaccal eladó. Széchenyi-utca 51. sz.

Helánia-színház

Péntek, szombat, vasárnap, július hó 5, 6 és 7 én.

Fata morgana.

Wolfson cirksuz utolsó disz előadása. Szenczácós látvá nyosság 5 felvonásban. Előadások fél 7 fél 9 órakor. Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

Rendes helyárak.